

Tempo maken voor een circulaire toekomst

In dit whitepaper brengen Stec Groep en Innovatiespotter voor het eerst op landelijke schaal in beeld waar circulaire bedrijven daadwerkelijk zitten, hoe ver ze zijn op de R-ladder en welk type ruimte zij nodig hebben. Daarmee vertalen we de circulaire economie naar concrete ruimtelijke inzichten die direct bruikbaar zijn voor beleid en uitvoering.

Stand van de circulaire economie in 2026

Nederland streeft naar een 100% circulaire economie in 2050. Daarvoor is het doel om het gebruik van niet-herbruikbare mineralen, metalen en fossiele grondstoffen in 2030 te halveren. Dit blijkt een grote uitdaging. Volgens de [ICER 2025](#) van het PBL liggen we nog steeds niet op schema. Dit ondanks de toenemende urgentie van grondstoffenproblematiek door (dreigende) schaarste, leveringszekerheid en geopolitieke spanningen. Het trage tempo richting een circulaire economie past bij het bredere beeld van een muurvaste bedrijventerreinenmarkt. Zie ook onze recente [marktupdate bedrijventerreinen](#). Juist bedrijventerreinen zijn namelijk cruciale plekken voor de circulaire economie.

De komende jaren voorzien we verschillende obstakels op weg naar een circulaire economie. Een zeer beperkte groep bedrijven zet daadwerkelijk vergaande stappen richting circulariteit. Recent [onderzoek](#) van Triodos Bank concludeert dat alleen circulaire pioniers in beweging komen. De grondstoffentransitie is daarmee nog ver verwijderd van een kantelpunt voor versnelling. Bovendien lukt het een te groot aandeel van deze pioniers niet om voldoende winstgevend te zijn in de huidige markt waarin goedkope(re) 'virgin materials' nog ruim beschikbaar zijn. Ter illustratie: De afgelopen twee jaar zijn er in Nederland tien plasticrecyclers failliet gegaan en twee naar het buitenland vertrokken.

Tot slot mengt de circulaire economie zich in de hevige concurrentiestrijd om de schaarse ruimte in Nederland. Alleen al op bedrijventerreinen in Nederland is 6 tot 15% meer ruimte nodig om de circulaire economie te faciliteren. Dit blijkt uit ons [onderzoek](#) voor de ministeries IenW en EZ. De circulaire economie concurreert daarmee direct met andere grote ruimtevragers als de woningbouwopgave, (energie)infrastructuur en (behoud van) natuur en agrarisch gebied. Als het eenmaal lukt om ruimte planologisch te reserveren voor de circulaire economie dan loopt het daadwerkelijk realiseren van die ruimte tegen problemen aan. Belemmeringen als netcongestie, stikstof en in de nabije toekomst mogelijk watertekort spelen hierbij een grote rol. De circulaire economie is daarmee niet alleen een duurzaamheidsopgave maar vraagt ook om expliciete ruimtelijke keuzes.

Ondanks obstakels investeren bedrijven in toenemende mate in circulaire economie

Er zijn gelukkig ook positieve ontwikkelingen rondom de circulaire economie. Er worden her en der grote investeringen in de circulaire economie gedaan. Het aandeel van circulaire bedrijven in de totale locatiedynamiek stijgt. In 2018 was het aandeel van ruimtevraag gerelateerd aan de circulaire economie nog circa 5% van de totale ruimtevraag op bedrijventerreinen. Inmiddels is dit aandeel gegroeid naar circa 15% tot 20% van de ruimtevraag. Dit blijkt uit onze [Database Locatiebeslissingen Nederland \(DLN\)](#). Zo wordt er in Delfzijl door het Britse bedrijf Cirtec gebouwd aan een fabriek die gebruikte autobanden op circulaire wijze verwerkt tot nieuwe grondstoffen. Een andere circulaire ontwikkeling in Delfzijl is de bouw van een nieuwe fabriek voor biokerosine door startup SkyNRG. Biokerosine is een vorm van sustainable aviation fuel (SAF): door slim hergebruik van afvaloliën/-vetten kan een CO₂ reductie van 90% gerealiseerd worden ten opzichte van reguliere kerosine.

Zelfs succesverhalen zijn kwetsbaar door lastige procedures en lastige markt

Zelfs bij dit soort succesverhalen zijn kritische noten te plaatsen. Het duurde volgens Cirtec erg lang en kostte veel moeite om de juiste vergunningen en stroomaansluiting te regelen voor de

fabriek. SkyNRG zit op haar beurt in een markt waar reguliere kerosine vele malen goedkoper is. Daarbij komt dat producenten van kerosine tot 2030 slechts voor 2% verplicht zijn om bij te mengen met duurzame kerosine. Dit maakt investering in SAF niet vanzelfsprekend: Shell blies in 2025 de bouw van een grote fabriek voor biobrandstoffen af en BP zag af van plannen voor een grote fabriek voor SAF.

Inzicht nodig om effectief beleid te voeren op circulaire economie

Om als overheden de circulaire transitie verder te helpen is goed zicht op de stand van de circulaire economie van groot belang. De grote grondstoffenstromen zijn globaal in beeld in Nederland (zie bijvoorbeeld het [dossier CE van het CBS](#) over gebruik van grondstoffen). Op ruimtelijk-economisch vlak en vanuit een ecosysteem-perspectief is het informatieniveau in ieder geval ontoereikend om goed onderbouwde beleidskeuzes te maken. Met dit whitepaper proberen we dat gat deels te dichten.

De in dit whitepaper gebruikte data over circulaire economie

De unieke circulaire economie data (CE-data) van Innovatiespotter en Stec Groep brengt alle circulaire bedrijven en hun positie op de R-ladder in Nederland in beeld. In dit onderzoek richten we ons op bedrijven met meer dan één werknemer en alleen de hoofdvestiging. Het bepalen van circulaire bedrijven doen we door bedrijven op basis van hun bedrijfsomschrijving en website-inhoud te koppelen aan specifieke R-strategieën, met behulp van trefwoorden, zoekopdrachten en inhoudelijke toetsing binnen de Innovatiespotter-database. We vatten de R-strategieën uit onze data samen in drie groepen:

- 1 Verkleinen: minder materialen en producten gebruiken (Rethink, Reduce)
- 2 Vertragen: verlengen van de levensduur van producten (Re-use, Repair, Refurbish, Remanufacture, Repurpose)
- 3 Sluiten: terugwinnen van grondstoffen en materialen (Recycle, Recover)

Bedrijven kunnen meerdere R-strategieën tegelijk toepassen in hun bedrijfsvoering. Sowieso kan er veel overlap zijn tussen de R-strategieën. Dit kan het lastig maken om hele sterke uitspraken te doen over de verschillende R-strategieën en de bedrijven die ze toepassen. Desalniettemin vinden wij het waardevol om de circulaire economie dieper te onderzoeken dan vaak wordt gedaan: als homogeen geheel waarbinnen geen onderscheid bestaat.

Inzichten uit onze CE-data

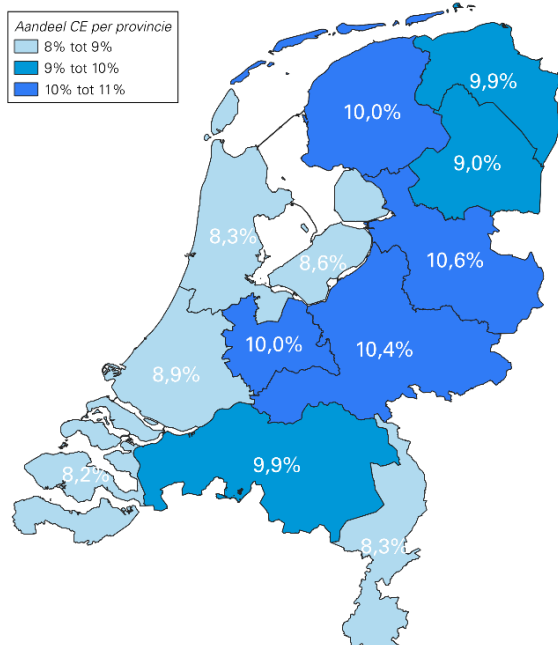
In Noordoost-Nederland is het aandeel circulaire bedrijven hoger

Er zijn zo'n 48.700 circulaire bedrijven met meer dan één werknemer in Nederland volgens onze CE-data. Dat wil zeggen dat 9,3% van de bedrijven met meer dan één werknemer een (deels) circulaire bedrijfsvoering heeft. Het aandeel van de totale economie dat als circulair bestempeld kan worden ligt op een lager niveau. Op basis van de huidige data kunnen we niet met enige zekerheid vaststellen wat het percentage (deels) circulaire banen is. Volgens het ICER 2025 is het aandeel circulair in de werkgelegenheid circa 4,1% en in de toegevoegde waarde circa 4,2%. Volgens Eurostat is het aandeel circulair in de werkgelegenheid in Nederland fors lager: circa 1,1%.

In onze data valt op dat de provincies in Noordoost-Nederland een hoger aandeel circulaire bedrijven hebben dan de andere provincies in Nederland. In deze provincies zien we regionale onderdelen van het circulaire innovatie-ecosysteem zoals Circulair Friesland, Fossielvrij Fryslân,

Circulair Groningen Drenthe, Chemport Europe en de Gelderse en Overijsselse Circulaire Innovatie Top. Dit zijn aanjagers van de circulaire economie in Noordoost-Nederland. In absolute aantallen steken de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland en Zuid-Holland boven de anderen uit. Dit is gezien de economische omvang van deze provincies geen verrassing.

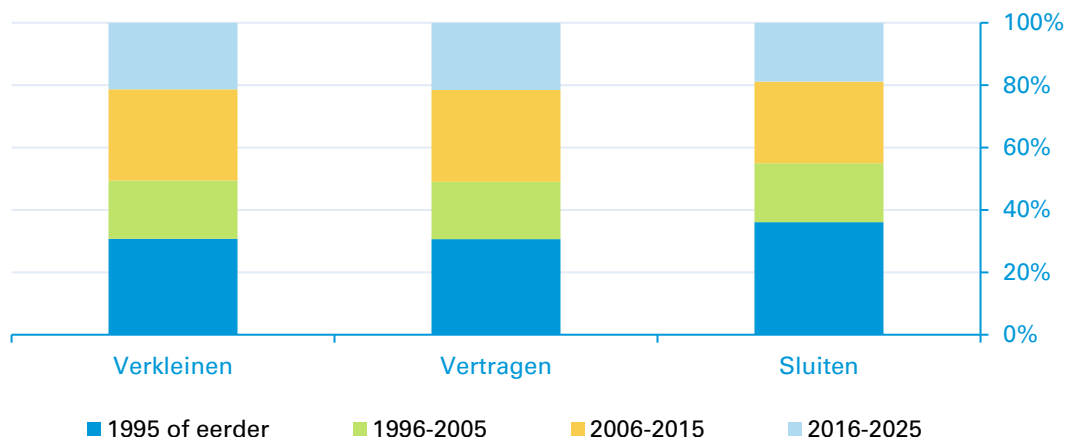
Figuur 1: Aandeel circulaire bedrijven per provincie

Circulaire bedrijven zijn vaak gevestigde namen die zichzelf opnieuw uitvinden

De transitie naar een circulaire economie is een transitie van de gehele economie. De circulaire economie is dus geen sector op zich maar loopt door alle sectoren heen. Dat betekent dat veel van de circulaire bedrijven van de toekomst al bestaan. Veel bedrijven stappen in de loop van de tijd steeds meer over op een circulaire bedrijfsvoering. Dit zien we ook in onze CE-data: ongeveer de helft van alle huidige circulaire bedrijven bestaat al twintig jaar of langer. Bijna 80% van de circulaire bedrijven bestaat al minimaal tien jaar. Bestaande bedrijven die circulair worden hebben het voordeel dat ze een succesvolle lineaire businesscase hebben waar ze op terug kunnen vallen als de circulaire businesscase (even) tegenvalt. Hiermee zijn deze bedrijven veel weerbaarder tijdens hun transitie naar een circulaire bedrijfsvoering. Een nadeel bij deze bedrijven kan zijn dat het lastig is om de succesvolle lineaire businesscase achter te laten. Naast de transitie bij bestaande bedrijven worden er nieuwe circulaire bedrijven opgericht en zal een deel van de bedrijven in de huidige lineaire economie de transitie niet kunnen maken en stoppen.

Figuur 2: Oprichtingsjaar circulaire bedrijven per strategie

Het circulaire innovatie-ecosysteem is versnipperd en heeft te weinig bereik

Een effectief innovatie-ecosysteem is een belangrijke randvoorwaarde voor de circulaire economie in Nederland. We constateren dat het circulaire innovatie-ecosysteem door zijn breedte versnipperd is en te weinig bereik heeft. De bedrijven die worden bereikt zijn daarbij vaak gevestigde namen, niet de bedrijven met de grootste groeipotentie. Er zijn verschillende organisaties in Nederland die zich richten op het verder brengen van de circulaire economie in Nederland. Het circulaire ecosysteem is breed opgezet in Nederland: we identificeren 140 circulaire programma's en netwerken in Nederland. Dit innovatie-ecosysteem bestaat uit:

- 74 netwerken, zoals Circulair Friesland, Chemport en Cirkelstad
- 22 awards, zoals Jan Terlouw Innovatieprijs en alle regionale circulaire innovatieawards (Limburg, Gelderland, Overijssel, Flevoland, Brabant, Utrecht)
- 12 startup-programma's, zoals GO!-NH en Brightlands BLINC
- 10 subsidies, zoals Subsidieregeling Circulaire Economie en Circulaire Ketenprojecten
- 22 overige initiatieven, zoals Nationaal Reparateursregister en Routekaart Remanufacturing

Gezamenlijk bereiken deze 140 programma's en netwerken slechts zo'n 9.500 deelnemende bedrijven. Gelet op het feit dat er 125.000 bedrijven bezig zijn met de circulaire economie en dat alle bedrijven in Nederland in 2050 circulair moeten zijn is dit een beperkt bereik. Als we inzoomen op de individuele programma's en netwerken wordt het beeld nog meer gefragmenteerd: gemiddeld tellen de programma's en netwerken een kleine 70 deelnemende bedrijven. Veel programma's en netwerken hebben maar enkele tientallen deelnemende bedrijven. Het valt ook op dat kleinere circulaire bedrijven vaak niet worden gevonden door het innovatie-ecosysteem. De bedrijven die deelnemen aan het ecosysteem hebben gemiddeld circa 100 werknemers terwijl de bedrijven die niet deelnemen gemiddeld circa 15 werknemers hebben.

Bedrijventerreinen zeer belangrijk voor circulaire bedrijven, met name voor lagere R-strategieën

We zoomen verder in op de ruimtelijke kenmerken van circulaire bedrijven. We weten van alle circulaire bedrijven in Nederland op wat voor type plek ze gevestigd zijn. We richten ons vanaf nu op alle hoofdvestigingen van bedrijven waarbij we ZZP'ers uitsluiten. We delen Nederland in naar vier soorten plekken:

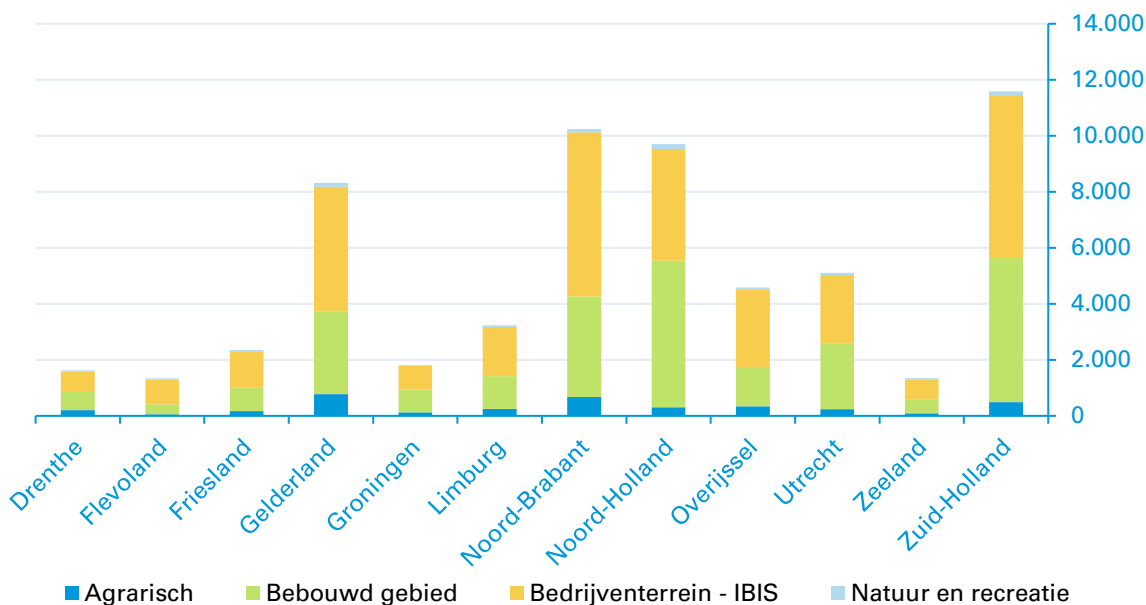
- 1 Agrarisch: het deel van het buitengebied dat wordt gebruikt voor agrarische doeleinden
- 2 Bebouwd gebied: plekken binnen het bebouwde gebied exclusief bedrijventerreinen
- 3 Bedrijventerrein: bedrijventerreinen volgens IBIS
- 4 Natuur en recreatie: het deel van het buitengebied dat bestaat uit natuur of wordt gebruikt voor recreatie

Circulaire bedrijven zijn overwegend op bedrijventerreinen te vinden. De verklaring hiervoor is tweeledig:

- 1 Bedrijventerreinen zijn plekken waar veel grondstoffenstromen/afvalstoffenstromen rondgaan;
- 2 Circulaire bedrijven hebben (milieu)ruimte nodig om grondstoffen te scheiden, verwerken en vervoeren. Dit geldt vooral voor de lagere R-strategieën zoals (laagwaardige) recycling en recover. Deze ruimte is op bedrijventerreinen te vinden.

Minder vaak zijn circulaire bedrijven elders in het bebouwde gebied gevestigd. Denk hierbij aan kantoorlocaties, winkelstraten, woningen (ZZP'ers) en andere werkruimtes in het bebouwde gebied. Vaak zijn dit consumentgerichte circulaire bedrijven. Denk aan reparatiediensten, (kringloop)winkels of circulaire ontwerpers/adviseurs. Tot slot zijn circulaire bedrijven nauwelijks aanwezig in agrarisch gebied en natuur- en recreatiegebieden. Dit terwijl er juist wel veel circulaire potentie ligt. Het agrarisch gebied biedt bijvoorbeeld kansen voor de teelt van gewassen als grondstof voor biobased producten.

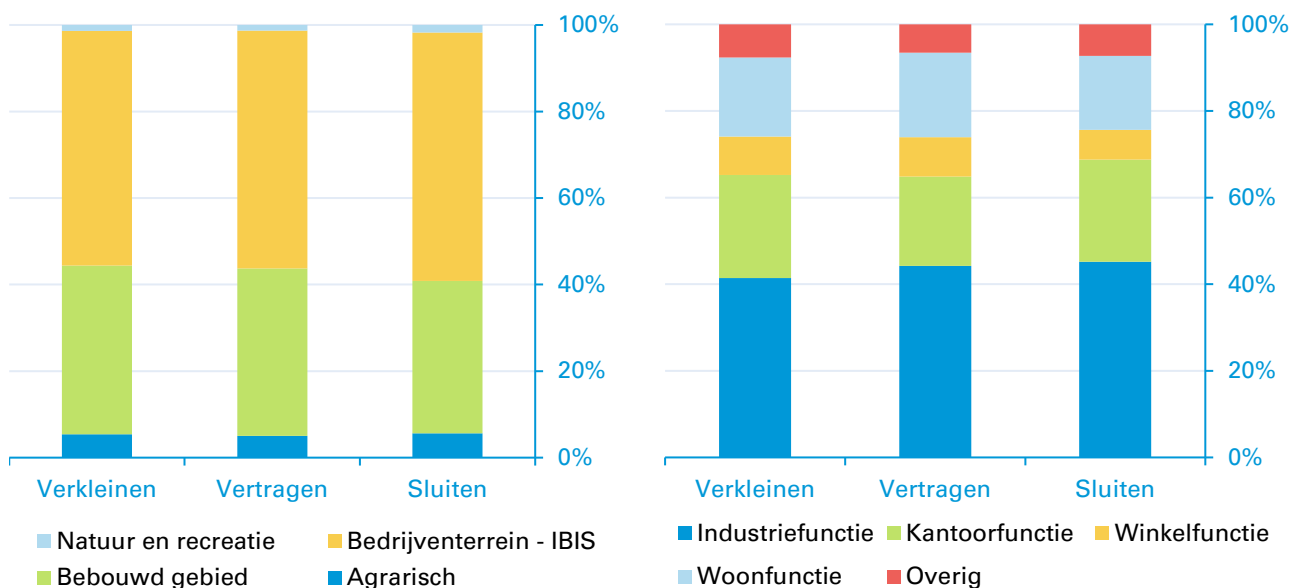
Figuur 3: Aantal circulaire bedrijven per provincie en naar type plek

We analyseren ook of de verschillende R-strategieën ook verschillende ruimtelijke kenmerken hebben. We zien voor de strategie **sluiten** een licht positieve trend van hogere aantallen bedrijven op een bedrijventerrein. Dit is logisch aangezien deze strategie gericht is op het verwerken en vervoeren van grondstoffenstromen in bulk. Denk hierbij aan recycling van metaal, autobanden en elektronisch afval. Hier is veel (milieu)ruimte voor nodig. Deze (milieu)ruimte is vooral op bedrijventerreinen voorhanden. Maar ook de R-strategieën **verkleinen** en **vertragen** zijn voornamelijk op bedrijventerreinen te vinden.

Op kwalitatief vlak zien we verschillen tussen de R-strategieën en op wat voor type bedrijventerrein ze landen. Dit blijkt uit onze Database Locatiebeslissingen Nederland. Activiteiten gericht op het sluiten van kringlopen zijn veelal milieubelastend en vragen om industriële werkmilieus. Activiteiten gericht op het vertragen of het verkleinen van kringlopen laten juist een veel diverse beeld zien in het benodigde type werkmilieu. Vaak vestigen deze bedrijven zich op meer reguliere terreinen, terreinen gericht op innovatieve bedrijven of logistieke terreinen.

Figuur 4: Circulaire bedrijven per strategie naar type plek en vastgoed

We zien tot slot dat circulaire bedrijven gebruik maken van verschillende soorten vastgoed. Het vaakst zitten circulaire bedrijven in een pand met een industriefunctie (ook wel bedrijfsruimte genoemd). Denk aan bedrijven die waardevolle grondstoffen terugwinnen uit oude batterijen, textielinzameling of reparatie van industriële machines. Dit sluit aan bij het feit dat circulaire bedrijven vaak op een bedrijventerrein te vinden zijn; veel van het vastgoed op bedrijventerreinen heeft een industriefunctie. Verder zien we dat circulaire bedrijven ook vaak gebruik maken van kantoorruimte (bijvoorbeeld circulaire dienstverleners). Ook zijn er veel circulaire bedrijven ingeschreven op een woonadres (bijvoorbeeld adviseurs met circulaire expertise) of in een winkelpand (bijvoorbeeld reparatie van fietsen of telefoons). Dit weerlegt het beeld dat circulaire bedrijven meestal groot en hindergevend zijn. Als we dieper in de vastgoedcijfers duiken zien we dat bedrijven die gebruikmaken van de strategie **sluiten** vaker in een pand met een industriefunctie werken dan de andere strategieën. Dit sluit aan bij de eerder genoemde redenering dat de strategie **sluiten** gericht is op het verwerken en vervoeren van grondstoffenstromen in bulk en daar passende ruimte voor nodig heeft. In het geval van vastgoed is dat een pand met een industriefunctie.

Van inzicht naar actie: hoe maken we tempo?

Advies 1: Lobby voor slagvaardige landelijke subsidie voor circulaire activiteiten

De transitie naar de circulaire economie gaat bij lange na niet snel genoeg. Een belangrijk knelpunt is dat circulair ondernemen financieel vaak onvoldoende rendeert. Bedrijven die grondstoffen terugwinnen, producten repareren of kringlopen sluiten concurreren nog steeds met goedkope primaire materialen. Daardoor komen veel circulaire bedrijven niet structureel tot een gezond businessmodel, terwijl hun maatschappelijke waarde klip en klaar is. Tegelijkertijd is de ondersteuning via bestaande netwerken, subsidies en programma's sterk versnipperd (zie ook analyse hierboven) en vrijwel nooit structureel van aard. Kleine potjes, korte looptijden en veel onzekerheid helpen niet.

Wij adviseren gemeenten, regio's en provincies om gezamenlijk te pleiten voor een landelijke circulaire subsidie die vergelijkbaar is met de succesvolle SDE-regelingen. Als een subsidie echt verschil moet maken, moet het gaan om een regeling met substantieel budget en meerjarige zekerheid. Alleen dan kan de onrendabele top van circulaire projecten daadwerkelijk worden overbrugd en ontstaat er ruimte voor investeringen op schaal. Deze oproep sluit aan bij de adviezen van de [ICER 2025](#). En past binnen bredere doelen zoals strategische autonomie, leveringszekerheid en toekomstig verdienvermogen. De klimaat- en grondstoffenwinst hiervan is substantieel.

Voucherregeling voor kleine circulaire bedrijven

Voor kleine bedrijven (<10 fte) is de stap naar circulair werken vaak groot. Tijd, kennis en capaciteit zijn beperkt, terwijl reguliere subsidies vaak als complex worden ervaren. Een voucher verlaagt die drempel. Het is een laagdrempelig subsidie-instrument voor een specifieke activiteit, zoals advies, onderzoek of innovatie. De aanvraag is meestal eenvoudiger en de bedragen zijn lager dan bij andere regelingen. Zo kunnen kleine bedrijven makkelijker ondersteuning inschakelen voor een eerste of volgende stap in circulariteit. Een voucher maakt ook samenwerking mogelijk met grotere en meer gevestigde circulaire organisaties, zoals het Versnellingshuis, CIRCO, Bluehub of Circulair Friesland. Daardoor krijgen microbedrijven beter toegang tot kennis, netwerken en praktische ondersteuning. Tegelijk versterkt dit het circulaire ecosysteem, doordat CE-organisaties actiever worden verbonden aan kleinere bedrijven en kennisdeling, samenwerking en innovatie breder worden verspreid.

Advies 2: Koppel behoud van bedrijventerreinen en bedrijfsruimte aan circulaire economie

Uit onze analyse blijkt (weer) dat bedrijventerreinen en bedrijfsruimte in de stad cruciale plekken zijn voor de groei van de circulaire economie. Circulaire bedrijven gedijen vooral op plekken met voldoende (milieu)ruimte om grondstoffenstromen te scheiden, verwerken en vervoeren. Die ruimte is vooral te vinden op bedrijventerreinen.

We zien echter dat (binnenstedelijke) bedrijventerreinen steeds vaker verdwijnen door (geplande) transformatie naar wonen of andere functies die financieel aantrekkelijker zijn. Daarbij wordt te vaak vooral vanuit een beperkt GREX- en korte-termijnperspectief gekeken en te weinig naar de bredere maatschappelijke waarde van deze locaties voor de circulaire economie. Juist deze werkmilieus bieden de ruimte en condities die circulaire activiteiten nodig hebben. Als die waarde wordt meegewogen, ziet het totale financiële plaatje er anders uit. Deze koppeling moet dus sterker worden gemaakt.

Wij adviseren gemeenten om in hun beleid bewust de koppeling te leggen tussen de transitie naar een circulaire economie en het beschermen van bedrijventerreinen en binnenstedelijke bedrijfsruimte. Door deze afhankelijkheid vast te leggen ontstaat een expliciete reden om deze locaties niet alleen te behouden, maar ook gericht te versterken. Voorbeelden van beleid dat al handvaten biedt voor het beschermen van bedrijventerreinen en bedrijfsruimte zijn het [Actieplan Bedrijfsruimte](#) van de gemeente Rotterdam en de [Bedrijventerreinenstrategie](#) van de Metropoolregio Amsterdam.

Advies 3: Zet in op versnelling circulaire economie voor meer strategische autonomie

In Nederland en Europa wordt steeds vaker gesproken over de wens om meer strategisch autonoom te zijn in een onzekere en complexe mondiale geopolitieke context. Dit houdt in dat we op het gebied van energie, grondstoffen, defensie en verdienvermogen zelfstandiger willen zijn. Voor veel van deze thema's is Nederland momenteel sterk afhankelijk van internationale ketens en daarmee kwetsbaar voor verstoringen. Zowel het [Draghi-rapport](#) als het [Wennink-rapport](#) onderstrepen dat gerichte investeringen in innovatie en productieve industrie hiervoor nodig zijn. Dat vraagt om het expliciet reserveren van ruimte voor activiteiten die bijdragen aan ons verdienvermogen en onze weerbaarheid.

Ook de [Ontwerp-Nota Ruimte](#) plaatst Nederland in een sterk en autonoom Europa. Strategische autonomie wordt wel erkend als relevant voor ruimtelijke keuzes in Nederland maar wordt tegelijkertijd nog weinig concreet gemaakt. Circulaire economie wordt in de Nota Ruimte vooral als duurzaamheidsopgaven benaderd, terwijl het juist een essentiële bouwsteen is voor economische weerbaarheid. Daarmee laat de Nota Ruimte een belangrijke kans liggen. We kunnen onze huidige externe economische afhankelijkheden niet simpelweg naar Nederland (terug)halen. Daarvoor is de ruimte te schaars en de economie te verweven met internationale ketens. Ook op Europese schaal lukt dat niet volledig. Juist daarom speelt de transitie naar een circulaire economie een sleutelrol. De circulaire economie verkleint structureel de afhankelijkheid van primaire importstromen door grondstoffen langer te gebruiken en zoveel mogelijk binnen de eigen economie te houden. Zo [becijferde](#) Stichting OPEN bijvoorbeeld dat er ruim 7 miljard kilo aan waardevolle grondstoffen (waarvan 764 miljoen aan strategische en kritieke grondstoffen) verscholen zitten in apparaten van huishoudens en bedrijven in Nederland. Als deze apparaten worden weggegooid komen deze grondstoffen vrij. Om ze weer hoogwaardig in te kunnen zetten, bijvoorbeeld voor onze energietransitie, moeten deze apparaten met een zo hoog mogelijke R-strategie verwerkt worden. Voor opslag, verwerking en transport van deze grondstoffen is voldoende ruimte nodig, grotendeels op bedrijventerreinen.

Wij adviseren dan ook om strategische autonomie expliciet te verbinden aan de circulaire economie in ruimtelijk en economisch beleid. Door circulariteit te positioneren als bouwsteen

voor economische weerbaarheid ontstaat een sterker en breder onderbouwd argument om ruimte voor circulaire activiteiten te beschermen en gericht te ontwikkelen.

Advies 4: Krijg grip op het circulair landschap in uw gemeente, regio of provincie

De transitie naar een circulaire economie is een complexe, sectoroverstijgende opgave die doorwerkt in diverse locaties en functies binnen de keten: van productie en logistiek tot opslag, demontage en verwerking. De ruimtelijke dimensie is daardoor expliciet en substantieel. Tegelijk is de transitie verweven met andere ontwikkelingen, zoals energietransitie, digitalisering, ketenveranderingen, regelgeving en marktontwikkelingen. Dit alles vergroot niet alleen de complexiteit van de transitie, maar ook die van het voeren van effectief (ruimtelijk-economisch) beleid.

Juist door die complexiteit is het essentieel om eerst scherp te krijgen welke circulaire activiteiten passen bij uw gemeente (of regio), hoe het circulaire ecosysteem er in uw gemeente en regio nu uitziet, welke bedrijven waar actief zijn, welke (markt)dynamiek zichtbaar is en in hoeverre de bestaande (werk)locaties daarop aansluiten. Vaak ontbreken bepaalde locaties naar de toekomst, terwijl andere juist onder druk staan.

Onze Kansenkaart Circulaire Economie (KCE) biedt een eerste, concreet inzicht in deze aspecten. De KCE maakt zichtbaar welke circulaire functies nu aanwezig zijn, welke ontbreken en welke plekken het meest kansrijk zijn voor verdere groei. Dit vormt het startpunt voor het bepalen van realistische en kansrijke transitiepaden binnen uw gemeente, regio of provincie. De winst zit vervolgens in het integraal verankeren van deze inzichten in visies, programma's, behoefteramingen, regionale afspraken en grond-/uitgiftebeleid (zie ook hieronder). Zo ontstaat een consistent en uitvoerbaar beleid dat sturen op een succesvolle circulaire transitie mogelijk maakt.

Advies 5: Geef lokale circulaire en duurzame initiatieven prioriteit

Op nationaal niveau vraagt versnellen van de transitie naar een circulaire economie om een flinke stap in beleid, wet- en regelgeving en een slagvaardige landelijke subsidie. Provincies, regio's en gemeenten hebben daarnaast een duidelijke taak: maak het voor individuele bedrijven makkelijker om stappen te zetten door onnodige obstakels weg te nemen en de juiste omstandigheden te creëren voor circulaire investeringen. Lokale overheden kunnen hiervoor al verschillende bestaande instrumenten inzetten. Enkele kansrijke zijn:

- Accountmanagement expliciet inzetten om circulaire bedrijven in beeld te houden, hun belemmeringen (ruimte, vergunning, netaansluiting, et cetera) vroeg te signaleren en ze gericht te verbinden aan partners en programma's.
- Gronduitgifte strategischer maken door in het uitgifteprotocol expliciet te beoordelen of een bedrijf of activiteit circulaire waarde toevoegt (R-strategieën van het bedrijf, circulariteit van het pand, reststroomgebruik, relaties met andere bedrijven en ketenversterking, et cetera).
- De ondersteuningsbehoefte van bedrijven en netwerken expliciet in kaart brengen, zodat kennisdeling aansluit bij wat ondernemers daadwerkelijk nodig hebben.
- Uw provinciale omgevingsverordening zo inrichten dat u strategische ruimte/locaties voor de circulaire economie beschermt en optimaal kan inzetten.
- Procedures versnellen voor bedrijven die aantoonbaar bijdragen aan het sluiten, verkleinen of vertragen van kringlopen.

Onderzoeksverantwoording Innovatiespotter

Innovatiespotter ondersteunt overheden en andere organisaties bij het ontwikkelen, realiseren en monitoren van innovatie- en duurzaamheidsdoelen. De basis daarvoor is een AI-gedreven dataplatform met het volledige Nederlandse bedrijvenregister. Het platform is verrijkt met data over innovatie, duurzaamheid en deelname aan innovatie-ecosystemen. Met machine learning-classificatiemodellen bepaalt Innovatiespotter welke bedrijven passen binnen specifieke thema's. Deze modellen worden vervolgens toegepast op alle Nederlandse bedrijven. Daarnaast gebruikt Innovatiespotter AI om uit verschillende databronnen duurzaamheidskenmerken en ecosysteemdeelname af te leiden. Voor deze whitepaper zijn 3 dataselecties gebruikt:

- Bedrijven die werken aan circulaire innovaties
- Bedrijven die circulair werken zonder innovatie-component en actief zijn op één van de treden van de R-ladder
- Het circulaire innovatie-ecosysteem

Benieuwd wat Innovatiespotter voor u kan betekenen?

Neem contact op met Gea Vellinga: g.vellinga@innovatiespotter.nl

Onderzoek en advies over wonen, werken en leefomgeving

Heeft u vragen over onze whitepaper circulaire economie? Of heeft u andere vragen rondom uw ruimtelijk-economische strategie of opgaven op uw werklocaties? Neem contact op met:

Evert-Jan de Kort
e.dekort@stec.nl

Callum Lewis
c.lewis@stec.nl

Jorik van der Wiel
j.vanderwiel@stec.nl